

**[Рец.]: Моргун В.А. МАР. “Поема вольного народа”:
Вступ до сакральної історії України / Василь Андрійович Моргун. –
Київ–Донецьк : Промінь, 2013. – 168 с.**

Сучасне історіописання відрізняється від попередніх періодів розмаїттям думок, підходів, нахилом, з одного боку, до мікроісторії, з іншого – тяжіє до узагальнень та синтезу наук. Тим цікавіше та несподіваніше виглядають революційні теорії піонерів від науки, що скористалися нинішньою руйнацією мурів стереотипів. Дослідники сакральної історії України, як правило, не квапляться ставити наприкінці роботи крапку. Така обережність в узагальненнях та висновках є виправданою, передусім з точки зору суттєвої невизначеності на сьогоднішній день предмету наукового пошуку. Кардинально від попереднього вітчизняного наукового доробку відрізняється робота доктора історичних наук, професора Донецького національного університету Моргуна В.А. Беззаперечною її характеристикою є цільність та самобутня історіософська концепція.

Науково-публіцистичне дослідження Василя Андрійовича “МАР. “Поема вольного народа”: Вступ до сакральної історії України”, як зізнається сам автор, багаторічна праця. Автор створює картину буття українців на основі універсальної методології пізнання, спільної для гуманітарних і точних наук. Несподівано, але цілком логічно висновки формулюються з позицій провіденціоналізму, які набувають все більшої ваги серед сучасних науковців. Ще одне новаторство пов'язано з теорією врівноваженого космо- та біопсихосоціогенезу або кліматичної геополітики. Саме ці складові методології в сумі приводять автора до оригінальної системи аргументації та доказів.

Історична правда про минуле, сучасне і майбутнє України та світу представлена, головним чином, сакральною історією. Автор розуміє сакральну як “неголосну, потаємну, духовну, розраховану на людину, закохану у свою батьківщину і звиклу читати поміж рядками”, але не містичну (с.12). Сакральна історія не є суголосною історії світській, вона відображає іншу реальність – духовно-героїчну історію. Крапкою відліку для Межовика (літературно-професійний псевдонім автора) служить віднайдений ним літописний “кін землі Русьської” – Чорний Божий камінь Мар-в-Погребіщи-на-Росі (с.20), що є опорою української національної ідеї “Україна без окраїн” (с.65).

У поемі життя Межовика є невловима українська національна специфіка, фольклористика, християнська символіка, думки автора про долю людства, тлумачення наукового концепту “Мар”. Безперечно, подібне – сакрально спрямоване і обгрунтоване формулювання теоретичних засад є новаторським:

*“... І люба через те Мені понад краї усі
Та Русь і спадкоємниця Русі.
Колись там стане Церква русів-українців,
Щоб не пропали поодинці.
Не скоро буде це, а нині
Поставите посередині –
Чи хтось один, чи то гуртом усі –
Господній хрест, якраз у витоках Росі,
На камені Моєму МАРі” (с.24).*

Ця робота являє собою синтез поеми, яка відбиває буття українців (ширше – людства), та історичних узагальнень, котрі бачиш і сприймаєш крізь призму особистостей-символів. Важливий аспект, що розкриває принцип відбору біографічних нарисів. Враховується, насамперед, вагомість постатей; перевага надається тим, котрі безапеляційно залишили слід у духовній царині України (Дмитро “Байда”, Ярема Вишневецький, Богдан Хмельницький, Максим Кривоніс тощо). Наріжний камінь концепції – орієнтація на сакральну історію, яка дозволяє ідентифікувати ключові особистості України як фрагмент культурно-історичного досвіду людства. Сміслові акценти у книзі розставлені згідно до авторської концепції, при цьому кілька щаблів пізнавальних планів є доречними.

Не можемо не відзначити авторське відкриття, яке він сам окреслив як чудо. Мова йде про проєкцію восьмикінцевого православного хреста на електромагнітне поле Землі і карту України. Накладений на Україну православний Хрест корегує отриману правильну гексагональну сітку таким чином, що його древко виявляє українську “осьову лінію життя” Львів – витоки Росі – Шевченкові Моринці – Дніпропетровськ – Донецьк з Макіївкою (с.107). Ця, безперечно, провіденціальна пряма лінія здатна добре прислужитися неньці-Україні, сприяти відновленню довіри та взаємопорозуміння між її заходом та сходом, україномовним і російськомовним населенням.

Цілком справедливо в роботі актуалізується ідея цілісності історичного процесу. Посилаючись на теорію врівноваженого космо- та біопсихосоціогенезу, професор Моргун трактує специфіку духовно-героїчної історії “вольного народа” від першоджерел до сучасності. Останні події в Україні – сучасна Єврореволюція – для автора є черговою маніфестацією бунтарського козацько-марівського духу.

Стотисячні та мільйонні майдани в котрий раз проявили притаманну нащадкам Б.Хмельницького і Т.Шевченка звичку до прямого народовладдя.

Варто схвально оцінити художній супровід книги. Форма подачі ілюстративного матеріалу, зразків найпоширенішого на території України виду народного мистецтва – вишивки з регіональними особливостями орнаментики, колористики, символіки є органічною зі змістом.

Автор створив оригінальну роботу, яку вирізняє глибина та аналітичність викладеного в ній матеріалу. Праця Василя Моргуна – абсолютно новаторська історіософська розвідка духовно-героїчної історії України, яка за авторським висновком є провісницею історії Європи та всього Господнього світу. Можливо, науковий світ побачить необхідність посилити роботу археологічними даними чи структурувати пізнавальні плани. Нам робота здається цільною та завершеною. Впевнені, що “Мар” у “вільному плаванні” має і матиме своїх прибічників, а концепція Моргуна В.А. – послідовників. Радимо всім, хто цікавиться історією, ознайомитися з книгою. В якості побажання до Василя Андрійовича хотілося б зауважити не відмовлятися від намірів і надрукувати проанонсовані праці “Як нам відродити “славу України”: Вступ до сакральної історії України”, “Легенди витоків Росі: Глави із сакральної історії України” та “Апокаліпсис “при дверях””.

Т. В. Грушева